

श्रोत: कारोवार, २०७०/८/९

११४ प्रवर्द्धकलाई विद्युत् उत्पादन लाइसेन्स

जडित क्षमता २७२६ मेगावाट

कारोबार संवादाता

काठमाडौं, ८ मंसिर - सरकारले २ हजार ७ सय २६ मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्नका लागि १ सय १३ प्रवर्द्धकलाई अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) दिएको छ ।

ऊर्जा मन्त्रालयबाट लाइसेन्स पाउनेमा सरकार स्वामित्वको नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र निजी प्रवर्द्धक छन् । यसमध्ये ३७ आयोजना निर्माण सम्पन्न भई ६ सय ९३ मेगावाट विद्युत् उत्पादन भइसकेको छ । यस्तै ५३ मेगावाटका २ वटा तापीय प्लान्ट पनि छन् । १ हजार ९ सय ९० मेगावाट क्षमताका ७६ आयोजना निर्माणाधीन र निर्माणको तयारीमा छन् । यी आयोजना प्राधिकरण र निजी प्रवर्द्धकलाई निर्माण गर्न ऊर्जाले लाइसेन्स दिएको छ ।

यी सबै आयोजना ढिलोमा आगामी १० वर्षसम्म सम्पन्न हुनेछन् । निर्धारित समयमा सम्पन्न भए आगामी १ दशकको अवधिमा विद्युत् उत्पादन बढेर झन्डै २ हजार ७ सय मेगावाट बढी पुग्नेछ र लोडसेडिङ हट्नेछ । आगामी सन् २०२३ सम्म विद्युत् माग बढेर २ हजार ३ सय ६३ मेगावाट अर्थात् ११ अर्ब ५ करोड ३६ लाख युनिट पुग्ने प्रक्षेपण प्राधिकरणको छ । गत वर्ष विद्युत्को माग बढेर १ हजार ९५ मेगावाट अर्थात् ५ अर्ब ४४ करोड ६२ लाख युनिट पुगेको थियो । यो वर्ष माग बढेर १ हजार २ सय ७१ मेगावाट पुग्ने प्रक्षेपण प्राधिकरणको छ । वार्षिक विद्युत् माग साढे ८ प्रतिशतका दरले बढ्ने गरेको छ । हाल जलविद्युत् र तापीय गरी विद्युत् जडित क्षमता ७ सय ५८ मेगावाट छ ।

यस्तै प्राधिकरण, मध्यभोटेकोसी जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेडका अतिरिक्त अन्य निजी क्षेत्रका प्रवर्द्धकले ४ हजार ३८ मेगावाट विद्युत् उत्पादनका लाइसेन्स उपलब्ध गराउन विद्युत् विकास विभागमा निवेदन दिएका छन् । ८ हजार ९ सय ७३ मेगावाट क्षमताका ७७ आयोजना अध्ययन गर्न सरकारले विद्युत् प्राधिकरण र निजी प्रवर्द्धकलाई सर्वेक्षण लाइसेन्स दिएको छ । ऊर्जा मन्त्रालयले अझै ५ हजार ३ सय ११ मेगावाट क्षमताका ५७ विद्युत् आयोजना सरकार आफैले ओगटेको छ ।

आयोजनाको विस्तृत अध्ययनका साथै वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन सम्पन्न गरेका आयोजनाका प्रवर्द्धकले प्राधिकरण वा अन्य निकायसित विद्युत् जडान सम्झौता(कनेक्सन एग्रीमेन्ट) का साथै लगानी गर्ने बैंकबाट आशयपत्र (लेटर अफ इन्टेन्ट) का आधारमा निश्चित समयभित्र विद्युत् खरिद सम्झौता (पीपीए) र लगानी जूटाउने सतमा उनीहरूलाई विद्युत् उत्पादन लाइसेन्स दिइँदै आएको छ ।

पछिल्लो समयमा विद्युत् उत्पादन लाइसेन्स लिने प्रवर्द्धकको संख्या बढेको सरकारी तथ्यांकले देखाउँछ । यस्तै ४ हजार ३ सय २८ मेगावाट क्षमताका ८२ आयोजनाबाट विद्युत् उत्पादन लाइसेन्सका लागि प्रवर्द्धकले विद्युत् विकास विभागमा आवेदन दिएका छन् ।

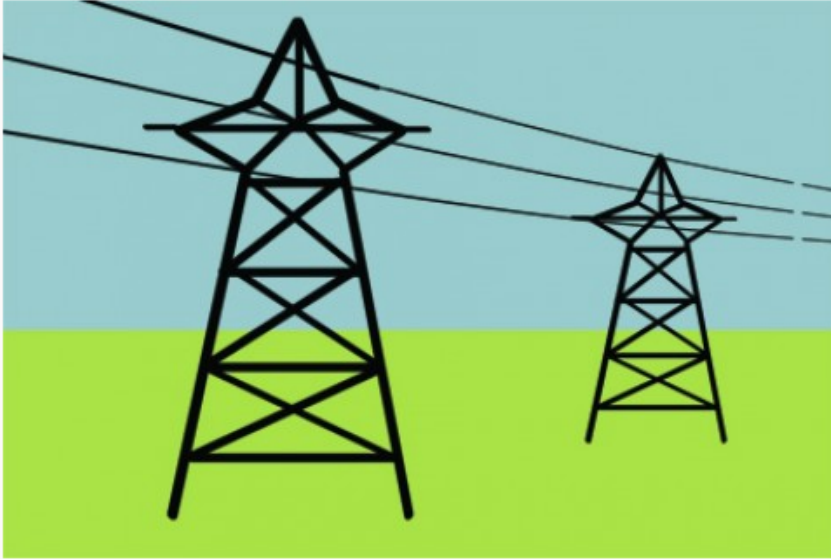
ऊर्जाले प्राधिकरण र अन्य निकायसित पीपीएका लागि विद्युत् जडान सम्झौताका आधारमा लाइसेन्स दिने गरेको गरेको छ ।

लाइसेन्स ओगट्ने र विद्युत् आयोजना नबनाउनेको संख्या बढ्दै गएपछि गत वर्ष ऊर्जा मन्त्रालले लाइसेन्स शुल्क ३० गुणासम्म बढाएको थियो । विद्युत् ऐनमा सर्वेक्षण लाइसेन्स अवधि बढीमा ५ वर्ष हुने प्रावधान छ । निर्माणाधीन र निर्माणका तयारीमा रहेका ७३ आयोजनामध्ये विद्युत् प्राधिकरणका ५, चिलिमे जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेडका ४ आयोजना छन् । आगामी ६ वर्षपछि प्राधिकरण र आफूअन्तर्गतका सहायक कम्पनीबाट मात्रै ८ सय ६२ मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्दैछ । सबै आयोजना नदीका वहाव (रन अफ दि रिभर)मा आधारित छन् ।

ऊर्जाले डीपीआर तयारका साथै वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन(ईआईए) पूरा गरेका तर लाइसेन्स म्याद सकिएका जलविद्युत् आयोजनाका प्रवर्द्धकलाई मौका दिने निर्णय गरिसकेको छ ।

श्रोत: कारोवार, २०७०/८/११

टाटा पावरसँग ठेक्का सम्झौता हुँदै

काठमाडौं, १० मंसिर - ४ सय केभी अन्तरदेशीय प्रसारणलाइनअन्तर्गत नेपालतर्फ लाइन विस्तारका लागि यो महिनामा ठेक्का सम्झौता हुने भएको छ । प्रसारणलाइनको प्रवद्धक पावर ट्रान्समिसन कम्पनी नेपाल लिमिटेड (पीटीसीएन) भारतको टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेडलाई छनौट गरिसकेको छ । ठेक्का सम्झौतापछि टाटाले दल्केबरदेखि भिठामोडसम्म ३९.५ किलोमिटर लामो प्रसारणलाइन निर्माण गर्नेछ । आयोजनाको निर्माण लागत १ अर्ब ५० करोड रुपैयाँ छ ।

ठेक्का सम्झौतापछि पनि केही प्रक्रियागत काम बाँकी रहने भएकाले दिलोमा आगामी फागुनदेखि आयोजनाको भौतिक निर्माणको काम सुरु हुने आयोजना प्रमुख बद्दीनारायण साहले बताए । उनका अनुसार काम सुरु गरेको १६ महिनामा यो प्रसारणलाइनको काम सक्नुपर्नेछ ।

नेपालको दल्केबरदेखि भारतको मुज्जफपुरसम्म १ सय ४० किलोमिटर लामो प्रसारणलाइन बनाउन साढे ४ अर्ब रुपैयाँ (५ करोड २० लाख अमेरिकी डलर) लाग्ने अध्ययनले देखाएको छ ।

सन् २०१४ को डिसेम्बरसम्म प्रसारणलाइन बनाउने योजना पीटीसीएनको भए पनि केही महिना टिलाइ हुने भएको छ । आयोजनालाई लगानी जुटिसकेको छ । यस्तै जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनी लिमिटेडले पीटीसीएनमा १४ प्रतिशत स्वपूँजी लगानी गर्दैछ । भिठामोडदेखि मुज्जफपुरसम्म १ सय किलोमिटर लामो प्रसारणलाइनको ठेक्का पनि चाँडै टुंगो लाग्नेछ । भारततर्फको प्रसारणलाइनको निर्माण क्रसबोर्डर पावर ट्रान्समिसन कम्पनी लिमिटेड (सीपीटीसी) गर्दैछ ।

अन्तरदेशीय प्रसारणलाइन बनाउने विषयमा अघिल्ला वर्ष नै नेपाल र भारतका लगानीकर्ताबीच सेयर सम्झौता भइसकेको छ । प्रसारणलाइन बनेपछि नेपालबाट भारतमा र भारतबाट नेपालमा सहज विद्युत् आयात-निर्यात हुनेछ । कमजोर प्रसारणलाइनले गर्दा लोडसेडिङ घटाउन भारतबाट पर्याप्त बिजुली आयात हुन सकेको छैन । यो वर्षको हिउँदमा लोडसेडिङ कम गर्न नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले भारतबाट २ सय ४० मेगावाटसम्म बिजुली आयात गर्दैछ ।

भारतको नयाँदिल्लीमा २ वर्षअघि सम्पन्न विद्युत् आदान-प्रदान समितिको बैठकमा २५ वर्षसम्मका लागि १ सय ५० मेगावाट विद्युत् आयात गर्न पावर ट्रेडिङ कर्पोरसन अफ इन्डिया लिमिटेड (पीटीसी) सँग विद्युत् खरिद, प्रसारणलाइनको क्षमता बुक, प्रसारणलाइन निर्माण तथा सञ्चाल सम्झौता भइसकेको छ । १ हजार २ सय मेगावाट बिजुली आयात-निर्यात गर्नेगरी प्रसारणलाइनको क्षमता बुकिङ भइसकेको छ । प्रसारणलाइन निर्माणमा ढिलाइ भए प्राधिकरणले पीटीसीलाई रकम भुक्तानी गर्नुपर्ने हुन्छ ।

सेयर संरचनाअनुसार पीटीसीएनमा प्राधिकरणको ६४ प्रतिशत, भारतको पावर ग्रिड कर्पोरसनको २६, आईएलएफएस इनर्जीको १० प्रतिशत लगानी हुनेछ । त्यस्तै, भारततर्फको सीपीटीसीमा प्राधिकरणको १० प्रतिशत, पावर ग्रिड र सतलज जलविद्युत् निगम लिमिटेडको २६+२६ तथा आईएलएफएस इनर्जीको ३८ प्रतिशत लगानी हुनेछ ।

प्रसारणलाइनको प्रारम्भिक वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन र विस्तृत अध्ययन पूरा भइसकेको छ । २ देशबीच विद्युत् आयात-निर्यात गर्नका लागि यो प्रसारणलाइन निर्माण गर्न सन् २००७ मा प्राधिकरण र आईएलएफएसबीच सम्झौता भएको थियो । सम्झौताअनुसार सन् २०११ मा निर्माण पूरा नभएपछि समय थपेर २०१४ पुऱ्याइएको हो । यो प्रसारणलाइन निर्माण भएपछि भारत निकासीका लागि बन्ने आयोजनालाई सहज हुनेछ । भारतका जीएमआर इनर्जी, सतलज जलविद्युत् निगम, टाटा पावरलगायत १ दर्जन कम्पनीले ठूला आयोजना निर्माण गर्दैछन् ।

सन् २००७ मा प्राधिकरण र आईएलएफएसबीच ढल्केबर-मुजफ्फरपुरका अतिरिक्त दुहवी-पुर्निया, बुटवल-गोरखपुर र सिलगुडी-अनारमुनी ४ सय केभी प्रसारणलाइन निर्माण गर्ने सम्झौता भएको थियो । ४ ठूला प्रसारणलाइन निर्माण गर्ने सम्झौता भएकोमा अहिलेसम्म एउटा पनि निर्माण हुन सकेको छैन । प्राधिकरणले हेर्टाँडादेखि दुहबी ३ सय किलोमिटर लामो प्रसारणलाइन निर्माणको प्रक्रिया सुरु गरिसकेको छ ।

श्रोत: कारोवार, २०७०/८/१२

माथिल्लो तामाकोसीबाट गुम्बालाई सहयोग

दिलबहादुर केसी-दोलखा, १२ मंसिर । माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत आयोजनाले लामाबगर ३ मा रहेको डाँगू गुम्बा पुग्ने गोरेटो बाटोका लागि सहयोग गरेको छ । बौद्ध मार्गीहरूको आस्थाको केन्द्रको रूपमा रहेको लामाबगरको महत्वपूर्ण गुम्बा कठिन बाटोकै कारण ओझेलमा परेकाले आयोजनाले सहयोग गरेको हो ।

आयोजनाको बाँधस्थलभन्दा २ सय मिटर माथि रहेको गुम्बाको बाटो सहज हुँदा धार्मिक पर्यटनमा समेत सहयोग पुग्ने गुम्बाका प्रमुख लामा लाक्पा शेर्पाले बताए । “हाम्रो यो महत्वपूर्ण गुम्बा हो तर कठिन भीरको बाटोकै कारण पुग्न गाह्रो छ” उनले कारोबारसँग भने “आयोजनाको सहयोगमा बाटो बनेपछि लामाबगरको अर्को गन्तव्य गुम्बा पुग्न सहज हुन्छ ।”

बौद्धमार्गीहरूको ४ धाम मध्ये एक धामको रूपमा लिने लप्चीमा रहको गुम्बा पुग्न टाढा र कठिन भएकाले स्थानीयहरूले १८०० वर्ष पहिले ध्यान गर्नका लागि लामाबगरमै नेपाली गुम्बा स्थापना गरेको प्रमुख लामा शेर्पाले जानकारी दिए । “८० वर्ष पहिलासम्म बस्ति र गोठ माथि नै हुन्थ्यो त्यही पूजा गर्ने र गुफा बस्ने गरिन्थ्यो” उनले भने “अहिले वस्ति पनि तल सरेकाले माथि जान कठिन भएको छ ।”

आयोजनाले प्रबद्धनात्मक कार्यक्रम मार्फत स्थानीयहरूको जनसहभागीतामा बाटो निर्माणका लागि सहयोग गरेको हो । सिटी राखेर बनाउन लागेको बाटो निर्माणका लागि १५ लाख लाग्ने आयोजनाको अनुमान छ ।

श्रोत: कारोवार, २०७०/८/१३

प्रसारणलाइन सुदृढीकरणमा ढिलाइले लोडसेडिङमा दबाब

बाबुराम खड्का

काठमाडौं, १२ मंसिर- नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले भारततर्फ ३ किलोमिटर लामो प्रसारणलाइन सुदृढीकरण ढिलाइ गर्दा जनवरीदेखि भारतबाट थप बिजुली आयात नहुने भएको छ । यसले लोडसेडिङ घटाउने प्राधिकरणको योजना प्रभावित हुनेछ ।

प्राधिकरणले कामै सुरु नगरी तारलगायत जडान गर्ने उपकरण लैजाँदा लाग्ने ६० लाख रुपैयाँ भन्सार शुल्क छुटका लागि नेपालस्थित भारतीय दूतावासमा पहल थालेकाले काम अडकिएको हो । भन्सार छुटका लागि पहल थाले पनि लामो प्रक्रियागत कारणले तत्काल पाउने सम्भावना नभएको प्राधिकरणकै अधिकारी बताउँछन् ।

प्रसारणलाइन सुदृढीकरण गर्ने भारतको विदेश मन्त्रालयले स्वीकृति दिइसकेको छ । जनवरीदेखि कटैया-कुसाहलगायत विभिन्न नाकाबाट

थप बिजुली आयात गर्ने प्राधिकरणको योजना छ ।

“प्रसारणलाइन सुदृढीकरण गर्न धेरै समय नलाग्ने भएकाले भन्सार छुटका लागि दूतावासमा आग्रह गरेका हौं,” प्राधिकरणका एक अधिकारी भन्छन्, “तर, यसका लागि भारतमा धेरै प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्ने भएकाले तत्काल सम्भव भने देखिएको छैन ।” उनका अनुसार भन्सार छुटका लागि दूतावासका अधिकारीसँग बुधबार गरिएको छलफलमा उसले पहल गर्ने आश्वासन दिएको छ । दूताबासले थप छलफलका लागि सोमबार बोलाएको उनले बताए ।

लाइन सुदृढीकरणपछि कटैया-कुसाहबाट १ सय २० मेगावाटभन्दा बढी विद्युत् आयात गर्ने लक्ष्य प्राधिकरणको छ । उसले नेपालतर्फ १२ किलोमिटर लाइनको सुदृढीकरण पूरा गरेको छ । हाल यो लाइनबाट ७५ मेगावाटसम्म विद्युत् आयात भइरहेको छ । लोडसेडिङ घटाउन कटैया-कुसाह १३२ केभी प्रसारणलाइन सुदृढीकरण गरेर १ सय २० मेगावाट र अन्य नाकाबाट गरी कुल २ सय ४० मेगावाट विद्युत् आयात गर्ने योजना प्राधिकरणको छ ।

थप विद्युत् आयात गर्न प्राधिकरण र नर्थ बिहार स्टेट इलेक्ट्रिसिटी कम्पनी लिमिटेडबीच खरिद सम्झौता भइसकेको छ । गत वर्ष भारतबाट १ सय ७० मेगावाटसम्म विद्युत् आयात भएको थियो । यो वर्ष थप ७० मेगावाट बिजुली आयात गरेर लोडसेडिङलाई १२ घण्टामा राख्ने योजना प्राधिकरणको छ । गत वर्षको हिउँदमा दैनिक १४ घण्टासम्म लोडसेडिङ भएको थियो ।

नेपालले बिजुली आयात गरेर २ देशबीच विद्युत् आदानप्रदान सम्झौता र व्यापारिक दरमा भारतबाट विद्युत् खरिद गर्दै आएको छ । प्राधिकरणले बिहार इलेक्ट्रिसिटी बोर्ड र पावर ट्रेडिङ कर्पोरसन अफ इन्डिया (पीटीसी)सँग विद्युत् खरिद गर्दै आएको छ ।

यो वर्ष विद्युत्को माग बढेर १ हजार २ सय मेगावाट पुग्नेछ । हाल १ हजार ६० मेगावाट हाराहारीमा छ । प्रसारण प्रणालीमा ३ सय ५० मेगावाट बिजुली आपूर्ति अप्ग भएपछि दैनिक ६ घण्टासम्म लोडसेडिङ हुँदै आएको छ ।

भारतबाट थप ७० मेगावाट आयात तथा विराटनगर मल्टिफ्युल प्लान्ट र हेटौँडाको डिजेल प्लान्ट सञ्चालनबाट ४० मेगावाट विद्युत् आपूर्ति गर्ने प्राधिकरणको योजना छ । भारतबाट थप बिजुली आयात हुन नसके, मल्टिफ्युल-डिजेल प्लान्टबाट लक्षित विद्युत् उत्पादन हुन नसके र कुलेखानी जलाशयमा पानी नभरिए लोडसेडिङ दैनिक १८ घण्टासम्म पुग्ने प्रक्षेपण उसको छ । यो वर्ष कुलेखानी जलाशयमा पानी भरिएको छ ।

बर्सेनि विद्युत्को माग ८० मेगावाट बढ्ने गरेको छ । चिसोका कारण हिउँदमा माग बढ्ने तर कुलेखानीबाहेकका सबै विद्युत्गृह नदीको प्रवाह (रन अफ दि रिभर) प्रकृतिका भएकाले सुख्खायाममा उत्पादन २५ प्रतिशतसम्ममा झर्ने गरेको छ ।

श्रोत: कारोवार, २०७०/८/१३

Hydro Excellency Award

श्रोत: कारोवार, २०७०/८/१३

Thula 4 aayojanaka prawardhak sanga PDA antim charan ma

श्रोत: कारोवार, २०७०/८/१३

Siuri ko Bidyut utpadan ghatyo

श्रोत: अभियान, २०७०/८/१३

विद्युत् उत्पादन अनुमति माग्ने ६ गुणा बढे

मङ्सिर १२, काठमाडौं (अस) । यस वर्ष विद्युत् उत्पादनका लागि अनुमति लिन निवेदन दिनेको सङ्ख्या ६ गुणाले बढेको छ । विसं २०६९ को मङ्सिर १२ गतेसम्ममा विद्युत् उत्पादन अनुमतिका लागि ६ ओटा आयोजनाका प्रवर्द्धकले निवेदन दिएकामा यस वर्षको सोही अवधिमा ३८ ओटा आयोजनाका प्रवर्द्धकले निवेदन दिएको विद्युत् विकास विभाग सिनियर डिभिजन इञ्जिनियर गोकर्णराज पन्थले अभियानलाई बताए । उनले भने, 'आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा धेरै सर्वेक्षण लाइसेन्स वितरण गरिएको र ती आयोजनाले सम्भाव्यता र वातावरणीय अध्ययन पूरा गरेकोले उत्पादन अनुमति माग्नेको सङ्ख्या बढेको हो ।'

जलविद्युत् ऐनको दफा ५ अनुसार सर्वेक्षण अनुमतिपत्र ५ वर्षका लागि दिइन्छ । त्यसपछि आयोजनाले उत्पादन अनुमतिपत्र नलिएमा खारेज हुने व्यवस्था छ । अधिकांश आयोजना सर्वेक्षणको काम पूरा गरी निर्माणको तयारीमा रहेकाले उत्पादन अनुमतिका लागि निवेदन दिएको पन्थले जानकारी दिए । यस वर्षको शुरूमा १ सय ८० मेगावाटको कालीगण्डकी कोवानले विद्युत् उत्पादनका लागि अनुमति मागेको थियो । हालसम्म यसरी अनुमति माग्नेको सङ्ख्या ८२ पुगेको छ । विभागका अनुसार ती आयोजनाबाट ४ हजार ३ सय २३ मेगावाट विद्युत् उत्पादन हुनेछ । पन्थले भने, 'उत्पादन अनुमति दिँदा लगानी प्रत्याभूति र प्राविधिक तयारीलाई हेरिन्छ ।' विद्युत् उत्पादन अनुमतिपत्र लिइसकेपछि मात्र आयोजना निर्माणमा जाने गर्छन् ।

श्रोत: अभियान, २०७०/८/१३

चुनावले प्रगतिको आधार कोरेको छ

डा. सुवर्णदास श्रेष्ठ

अध्यक्ष, स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल

धेरैको अनुमानभन्दा निकै शान्तिपूर्ण रूपमा संविधानसभाको निर्वाचन सम्पन्न भयो । निर्वाचनमा खसेको मतको प्रतिशत हेर्दा नेपाली जनाता उत्साहका साथ सहभागी भएको मान्नुपर्छ । यसपटक जनाताले भयरहित वातावरणमा आफूले रोजेको राजनीतिक दल र व्यक्तिलाई स्पष्ट रूपमा जनमत दिइसकेका छन् । यद्यपि, अन्तिम परिणाम भने आउन अझै बाँकी छ ।

पहिलोपटक भएको संविधान सभामा सबै राजनीतिक दल सहभागी हुँदाहुँदै पनि जनताको आशामाथि तुषारापात हुन पुग्यो । पटकपटक म्याद थप्दा पनि राजनीतिक दल संविधान निर्माण गर्नबाट चुके । परिणाम स्वरूप देशमा बेथिति बढ्यो । देश विकासमा गतिरोध उत्पन्न हुन पुग्यो । पुनः नेपाली जनताले तिरेको कर दोस्रोपटकको संविधानसभाका लागि लगानी गर्नुपर्ने । केही राजनीतिक दल यस पटकको निर्वाचनमा सहभागी नहुनु आफैमा दुःखद अवस्था हो ।

अब जेजस्तो परिस्थिति भए पनि ठूलो लगानीमा संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचन सम्पन्न भइसकेको छ । लोकतन्त्रको अभ्यास नै निर्वाचन हो । यसको विकल्प अरु हुनै सक्दैन । यसले प्रगतिको आधार कोरिदिएको छ । अर्को संविधानसभाले तोकेको समयमा संविधान लेखनकार्य सम्पन्न गर्नुपर्छ । त्यसपछि छिटोभन्दा छिटो स्थानीय निकायको चुनाव गराएर विगत डेढ दशकदेखि अवरुद्ध विकासका गतिविधिलाई गति दिन सक्नुपर्छ । यतिबेला नेपाली विकासप्रेमी जनताले गरेको पहिलो आशा र अपेक्षा यही हो ।

श्रोत: अभियान, २०७०/८/१३

इप्पानलाई एक्सलेन्स अवार्ड

मङ्सिर १२, काठमाडौं (अस) । स्वतन्त्र ऊर्जाउत्पादक सङ्घ नेपाल (इप्पान)ले 'हाइड्रो नेपाल एक्सलेन्स अवार्ड २०१३' प्राप्त गरेको छ । नेपालमा जलविद्युत् विकासका लागि सकारात्मक वातावरण निर्माणमा इप्पानले पुऱ्याउँदै आएको योगदानका लागि उक्त अवार्ड प्रदान गरिएको हो । काठमाडौंस्थित थापाथली इन्जिनियरिङ क्याम्पसमा हालै भएको कार्यक्रममा इप्पानका अध्यक्ष डा. सुवर्णदास श्रेष्ठलाई ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव विश्वप्रकाश पण्डितले अवार्ड प्रदान गरेका थिए ।

श्रोत: अभियान, २०७०/८/१३

ऊर्जा विकासमा नीतिगत अवरोध

जानेन्द्रलाल प्रधान
सभापति, ऊर्जा समिति
नेपाल उद्योग वाणिज्य महासङ्घ

निर्माण सामग्रीमा भ्याट छूट र कर्जामा ब्याज अनुदान आवश्यक छ

हाल विद्युत् प्राधिकरणले जलविद्युत् आयोजनाहरूसँग गर्ने विद्युत् खरीद सम्झौता (पीपीए)मा विद्युत् आयोजनाहरूले लिएको ऋण भुक्तान गरेपछि मात्रै लाभ पाउने किसिमको नीति लिइएको छ । ऋण भुक्तान गर्न १० वर्ष लागेको अवस्थामा विद्युत् आयोजनाबाट त्यसपछि मात्रै लाभ लिन सक्ने अवस्था छ । यस्तो अवस्थाको अन्त्य हुनुपर्छ । चिलिमे मोडलजस्तो उत्पादन शुरू भएपछिबाटै लाभ पाउने व्यवस्था हुनुपर्छ । विद्युत् आयोजनाहरूले विद्युत् उत्पादनपछि विक्री गरी गरेको आयमा आयकर छूट दिइएको छ । तर, यस्तो आयकर छूट दिनुको कुनै औचित्य नै छैन । किनभने विद्युत् आयोजना बनाउनकै लागि देखापरेका नीतिगत अवरोधहरू नहटाइएसम्म त निजीक्षेत्र विद्युत् उत्पादनमा नै अघि बढ्न सक्दैन ।

पहिलो कुरा, सरकारले विद्युत् आयोजनाहरूलाई निर्माण सामग्रीमा मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट) छूट दिनुपर्छ । त्यस्तै, जलविद्युत् आयोजनाहरूले लिने ऋणको ब्याजदरलाई सस्तो र सुलभ बनाउनेतर्फ नीतिगत निर्णय लिनुपर्छ । विद्युत् आयोजनाहरूले लिने ऋणको ब्याज हाल ११ प्रतिशत रहेको छ । यस्तो चर्को ब्याजदरमा ऋण लिन सम्भव छैन । त्यसैले, सरकारले ऋणको ब्याजमा ३ प्रतिशत अनुदान दिएर बढीमा ८ प्रतिशतसम्ममा निजीक्षेत्रले ऋण पाउने व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ । विद्युत् प्राधिकरणले निजी आयोजनाहरूसँग सम्झौता गरेबमोजिम समयमै प्रसारण लाइन निर्माण गरिदिनुपर्छ । यदि प्राधिकरणले प्रसारण लाइन निर्माण गर्न सक्तैन भने त्यो जिम्मा पनि निजीक्षेत्रलाई नै दिए हुन्छ । अर्को महत्त्वपूर्ण कुरा के छ भने अहिलेको जस्तो कछुवा गतिको प्रशासनिक र व्यवस्थापकीय संयन्त्रले जलविद्युत्को विकासमा आशातीत सफलता पाउन सकिँदैन । त्यस्तै, हाम्रा सरकारी निकायको कार्यगतिलाई निकै द्रुत बनाउनु आवश्यक छ ।

जलविद्युत्मा आत्मनिर्भर बन्दै विद्युत् निर्यातको दिशामा हामीले आजैबाट कसरत गर्नुपर्नेछ । तर, ऊर्जा विकाससम्बन्धी सरकारका यिनै नीतिका कारण हामीलाई आत्मनिर्भर मात्रै पनि बनाउन सकिएको छैन, निर्यात त परको कुरा । हामीसँग रहेका यी समस्याका डङ्गुर नपन्छाएसम्म विद्युत् विकासमा आशातीत सफलता पाउन सकिन्न । यदि यस्ता नीतिगत समस्याहरूको समाधान भइदिने हो भने अबको ४ वर्षभित्र निजीक्षेत्रले मात्र करीब ५ सय मेगावाट जलविद्युत् उत्पादन गर्न सक्छ ।

विश्वप्रकाश पण्डित
सचिव
ऊर्जा मन्त्रालय

भ्याट छूट र कर्जामा ब्याज अनुदान दिन अर्थ मन्त्रालयलाई आग्रह गर्छौं

हामीले जलविद्युत् विकासका समस्याका विषयमा अध्ययन गर्न आन्तरिक अध्ययन समिति निर्माण गरेका छौं । उक्त समितिले बुझाएको प्रतिवेदनका आधारमा केकस्ता विषयमा नीतिगत व्यवस्थाहरू गर्न वा परिमार्जन गर्न आवश्यक छ यसको अध्ययन गरिरहेका छौं । निजीक्षेत्रले मागेजस्तो आयोजना निर्माण सामग्रीमा भ्याट छूट दिने विषयमा हामी सकारात्मक छौं । त्यस्तै, कर्जाको ब्याजमा अनुदान वा सहूलियत दिने विषयमा पनि हामी गम्भीर छौं । तर, यस विषयमा ऊर्जा मन्त्रालय एकलैले निर्णय लिन सक्दैन । यसका लागि अर्थ मन्त्रालयले नीतिगत सम्मति दिन आवश्यक छ । साथै मन्त्रालयले ब्याज अनुदानका लागि रकमको व्यवस्थापन गर्न सक्छ कि सक्दैन यो पनि विचारणीय छ । तर, हामीले अर्थलाई यसको व्यवस्था गर्न लेखी पठाउनेछौं । नयाँ आउने बजेटले यस विषयमा सम्बोधन गर्ने हाम्रो अपेक्षा छ ।

१० वर्षपछि मात्रै आयोजना निर्माताले लाभ पाउने गरी पीपीए हुने गरेको भन्ने कुरा जहाँसम्म आएको छ, यस विषयमा हामीले निजीक्षेत्रका ऊर्जा उत्पादकहरूसँग बसेर छलफल गर्नेपर्ने हुन्छ । यो विषयको उठान पनि भर्खरै भएको छ । त्यसैले यसका लागि हामीले के गर्नुपर्ने हो, त्यस विषयमा छलफल गर्न तयार छौं । समयमै प्रसारण लाइन किन बनेन भन्ने सवालमा धेरै कारण हुन सक्छन् । अब हामीले विगतका कारणलाई कोट्याइरहनुको औचित्य छैन । तर, विगतमा प्रसारण लाइन निर्माणमा ढिलाइ हुनुको कारणबारे अध्ययन गरेर आगामी दिनमा हरेक प्रसारण लाइन निर्माण आयोजनालाई समयमै सम्पन्न गर्न नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई सक्रिय बनाएका छौं । त्यसैले प्रसारण लाइन निर्माण पनि समयमै पूरा हुँदै जानेछ । आयोजना निर्माणका लागि अनुमति दिनेलगायत प्रशासनिक कार्यलाई छिटोछरितो बनाउने विषयमा पनि तयारी भइरहेको छ ।

ऊर्जाको विकासमा समस्या नभएका होइनन् । तर, कुनै पनि समस्या वा अवरोधको नाममा ऊर्जा अभावको समस्यालाई लम्ब्याइरहनु हुँदैन भन्नेमा सबैको सहमति छ । निजीक्षेत्रका ऊर्जा उत्पादकलगायत ऊर्जा उत्पादनमा सहभागी हरेक निकायका समस्याहरूलाई एकमुष्ट समाधान गर्ने गरी काम गर्नुपर्ने अवस्था छ । कुनै पनि शर्तमा ऊर्जा उत्पादनमा अवरोध हुनु हुँदैन भन्ने मन्त्रालयको अवधारणा छ ।